

TRAIAN DORGOŞAN
CIRCUSPARADA

Hestia / antologii

**Coperta colecției:
Lucian Alexiu**

**EDITURA HESTIA
HESTIA PUBLISHING HOUSE
C. D. LOGA 12
1900 TIMIȘOARA
ROMÂNIA**

© HESTIA 2000 All rights reserved.

**Toate drepturile asupra acestei ediții aparțin
EDITURII HESTIA.**

**Reproducerea parțială sau integrală a textului,
pe orice fel de suport tehnic, fără acordul editorului,
se pedepsește conform legii.**

**This book, or parts thereof,
may not be reproduced in any form
without permission.**

ISBN 973-9420-48-6

TRAIAN DORGOȘAN

CIRCUSPARADA

POEME

Cu o postfață de Lucian Alexiu

HESTIA

3

STATUIA DE IVORIU

JOC

Condor domnesc, cu aripa de vată,
contur de nor, zbor pur, pe cer prelins...
Cum fugi din focul minții, dinadins,
când te pândesc cu pușca-ncrâncenată!

Mi-e ochiul nu-ndeajuns, poate, deprins
cu nimbul tău? Mi-e fruntea prea-ncordată?
Țintesc și trag — prin două tâmple-odată:
doar umbra-nșelătoare ți-am atins...

... Cobor de-aceea-n somn, biet vânător,
cu Noaptea – javră șchioapă de-un picior

și reîntors la jocul de-a Parcă-Nici-N-am-Fost
mă văd în vis, copil grozav de prost,

ce-alerg pe câmp, când aripa ți-o scuturi,
cu șapca spartă-n creștet, după fluturi...

SĂ MĂ IERT

Ce flăcări sterpe-mi pârloliră anii
jertfiți pe rugul demonului meu
în mine claustrat – precum un zeu
în beciu-n care chițcăie guzganii.

Târșindu-mi crucea între EU și Eu
– tâlhari ce-mi jecmăniră gologanii –
se bucură să vază golgotanii
cum răstignește stârvu-mi de ateu.

Dar vine, vai, și clipa ce mă cere
mai vrednic sângelui de mac
prelins din rana dornică de leac

a frunții-ncoronate cu durere...
... Și viața-mi irosită în deșert
și de-aș putea, pe mine, să mă iert!

ADIO, SANCHO!

Nu pot vorbi: mi-e limba de cerneală
(s-a năvălit la semne de tipar).
Nu pot vedea: mi-e ochiul un tipar
sătul, ce nu mai trage la momeală.

S-aud, nu pot: urechea mi-e de var
(și orice sunet alb e o greșeală).
Nu pot să cred în orice vorbă goală
ce-și zornăie paraua-n buzunar.

Nici să iubesc nu pot, orice nălucă
(mă iartă, Dulcineea mea năucă!).

Nu pot să râd cu râsul meu suspect.
Să plâng, nu pot (și nici n-ar fi-nțelept).

Nici să mai lupt cu mori de vânt : mi-e lancea
frântă, Sancho... ADIO, DELAMANCHA!

E NOAPTEA SFETNIC BUN

E noaptea sfetnic bun ce-ți dă povața
să nu ți-o faci nesomnului stăpână;
urzeala ei de vrea să te supună
așteaptă-nțelepțește dimineața.

Lumina zilei îți nălbește fața
și spală-n rid urdoarea de țărână;
dar ora iar decade... și-astfel, hoața,
ce-ți ia cu-o mână, -ți dă; ca să-i rămână.

Nevolnic duh – de apă și de lut
prin labirint de umbră și lumină
rătăcitor, spășește-ți vechea vină,

din neștiut mânat în neștiut...
... Străbate-un zvon prin ceasul de aramă –
ce noaptea țese, zorile destramă.

TĂRÂM ABSURD

lui Șerban Foarță

Castel bizar cu gratii de coaste și vertebre!
Din albul tron al tigvei, slăvitul Logos plânge:
în miez de cearcăn ceata cocoșilor din sânge
ucise, din eroare, pe Doamna de Tenebre.

Galin trofeu – grăuntul visării se răsfrânge
în ochiul ne-mpplinirii halucinat de febre
când tras de duble dogme, al poftelor funebre
car trece cu cortegiul regretelor nătânge.

Tărâm absurd! Imperiu al Marelui Ridicol!
Cu crestele blegite și glasuri eunuce
perverșii crai de curte se tânguie-n testicol

în timp ce măscăriciul icnește sub lințoliu
și răspopiți episcopi se picură pe cruce.
Cuvântul sterp! Sămânța renuță – din orgoliu!

BĂTRÂNUL DEMON

Bătrânul demon, plictisit,
îți ctitorea în vis biserici
cu turle, clopote și clerici,
cu lespede de plumb topit

pe care, dreptnecredincioasă,
îngenunchiată pe altaruri
să-aștepți nemeritate haruri
în fumul iute de pucioasă

de parcă-ncercănând în nor
un verde ochi de stea polară,
purtând un mag rătăcitor

ce-ți va vesti, grozav de trist,
că tu – fecioară-a doua oară –
vei zămisli pe Anticrist.

BACCO VIA

“Și cad, recad și nu mai tac din gură”

Paradizice șolduri de bacante
și purgatoriul sticlei de Cotnar
și lubricul infern de chihlimbar
sorbite-n cupa craniului tău, Dante.

Ulcioarele țărâni lui Ommar
dansează rock pe mese-n restaurante...
Și pașii rubayatelor savante
se-mpleticesc și cad pe trotuar.

Dar chiar Cotnaru-amar e, o, Lenore,
când îți cobește corbul NEVERMORE
în sanctuarul viselor defuncte,

când orb ești, trist și beat și puncte... puncte...
... Și cad, recad și-adorm pe Bacco Via;

PRIVIGHETOAREA MUTĂ

Pe dinăuntru poate? Știu eu? Se spune că
din duhul pietrei cântecul avortă
cum pacea din planeta ciudată, prin aortă,
spre inima-vampir, când lunecă.

Se spune, iar, că magul, în retortă,
prepară sori de smoală ce-n somn întunecă
septentrionul frunții, sub care-ostatecă,
Idea, împrôscată cu pietre, se revoltă.

Sunt pietrele petale de floare carnivoră
și sângele-n corolă – joc îndrăcit de iele;
silabele pe buze când auto se devoră

Își vântură polenul mucegăit pe stele.
Las liniștea, lăuntric, auzul să-mi asmută;
în duhul pietrei cântă privighetoarea mută!

POEZIA

Păstrați-vă comoara, stăpână prea ilustră
a nopților vegheate, tâlhară de morminte –
și sânul flasc al milei scăpat de sub veșminte
și steaua pângărită ce spânzură de lustră.

Vă luați cuvântul, doamnă zarafă de cuvinte;
și hârca descărnată a gândului – palustră!
Azi, smârcul vorbei voastre auzul nu-mi mai

 muștră
și ochiul vostru, sâmbur de vâsc, nu mă mai
minte.

Și nu-ți lăsa nici cheia sesamului uitată
în poarta inutilă, nici taina devastată!...
... Și lasă-mă, în urmă, orgolios plebeu,

VULTÛRUL ALB

Un astru stins planează pe afunde
tării, în miez de zbatere confuză
și umbra lui cu zbatere de spuză
iscă-n oglinzi agonice neunde.

Vulturul Alb, ce ochiul îmi acuză,
-n delir de febre stând să mă inunde,
se pierde-n geana somnului (spre unde?),
purtând în plisc o viperă lehuză.

Dar spaima – unde-i? Cerul meu repuls
acestui fur de liniște, rapace,
iscoditor de sens în carapace

și-nverșunarea spasmului din puls!...
...Pe luciul apei, umbra, uite-o; nu e –
Vulturul Alb, însemn heraldic, suie...

STAUIA DE IVORIU

Ca sculptorul antic la Galatee
– voind desăvârșirii amarul vin să-i gust –
revin, sonet, același Pygmalion vetust
cu patimi noi, mocnite-n ochi – scânteie.

Cunosc:în tine gândul, ca-n patul lui Procust,
se zbuciumă și visul nomad, zace sub cheie;
dar nu invoc Olympu-n propilee –
ci singur (poate într-un prea trist olocaust?),

sisific bolovan rostogolit
în craterul de patimă și dor,
din mine-o să mă rup și-o să mă dor...

CIRCUSPARADA

CIRCUSPARADA

1.

POFTIȚI LA SPECTACOL!
POFTIȚI LA SPECTACOL!
POFTIȚI LA SPECTACOLUL
CIRCULUI MEU!...

... Și iată,
apar spectatorii
perechi și perechi,
câte doi,
câte doi;
ghiftuite — lihniți,
sfrijiți — dolofane,
cătane,
vădane,
de rând și de soi.

Apar spectatoare,
apar spectatori,
 știuți,
 neștiute,
 limbute,
 tăcuți,
 zorige,
 înceți,
 eleganți și zdrențoase,
 discreți,
 indiscrete,
 cocote și fanți.

Cu zeci și cu sute
frumoase sau slute
 perechi –
 nepereche
un *el* și o *ea*
tot vin sentimente
și vin sentimente
 și vin
 și tot vin
dinspre inima mea...

Tot unu și una
(de braț sau de mână)

sosesc spectatorii
mereu și mereu:
 se-agită,
 se ceartă,
 se calcă,
 se-ngână
orbiți de lumina de vrajă păgână
a stelelor,
 stelelor,
 cercului meu...

 Ia seama!
 Ia seama!
Sunt porți uriașe,
dar trec spectatorii
printr-ânsele, greu;
tot alte
 și alte
pătrund sentimente
sub nalta cupolă
 a craniului meu!

Se-așează
 în loje,
 în stal,
 în balcoane,

(conform cu poziție și rang ideal)

și-așteaptă cu toții

și-așteaptă cu toate,

să-nceapă mai repede

MAREA PARADĂ

și-așteaptă să vadă

SPECTACOLUL UNIC,

MAGNIFIC,

SPECTACOLUL

CIRCULUI MEU!

2.

ATENȚIE!

PE LOCURI!

FIȚI GATA!...

... SOMN UȘOR!...

Vă cânte-n vis cocoșii

din trâmbițe

de ceață!...

ÎNCEPE CIRCUL!

Haide

paiață-nătăfleată!

Hep, tumba!

Scoate limba!

Râzi!

Sari într-un picior!
Și-acum destul!
Afară!
Mai repede!
Să vie
IDEEA SALTIMBANCĂ
și cea
ILUZIONISTĂ!

BAGHETA!
Hocus-pocus...
...și-apar din pălărie
cuvinte-ngemănate
și versuri din
batistă –

IDEILE GIMNASTE
IDEILE ATLEȚI
se-nvârt
la sol în aer la rime
paralele
fac exhibiții stranii
se răsucesc – inele
și-nalță piramidă
nimicniciei
caste.

IDEEA ZBURĂTOARE
IDEEA ACROBAT

sunt
STELELE ARENEI!

Psst!
Liniște în stal!
ZBOR LA TRAPEZ!

Avântul
și
dublu salt mortal!
Cădere-n gol!
Ah, plasa!...
... și tâmplele se zbat.

Un sentiment din public leșină!

Altul plânge.
Surâde tâmp și cinic al treilea:
"– Aș... un fleac!..."
Al patrulea mănâncă semințe de dovleac
Idea Zburătoare când aripa și-o frânge...

În pauză măscăriciul distrează spectatorii.
Apoi se desfășoară parada înainte...

Și-acum
senzația serii:

DRESURĂ DE INSTINCTE!

Ci iată-le, dau buzna în urmă cu dresorii.

Sunt lei și cai și tigrii, de-a valma, la un loc.
În cerc trec amazoane la trap, în calcadă.
Felin, un tigru sare printr-un inel de foc
și-un leu bătrân și leneș se lasă tras de coadă.

De-odată, însă, cirul e groază și urgie –
trezit din somn, când leul tresaltă pe picioare
și năpustit atavic la tânăra dresoare
din carne-i mușcă lacom și inima-i sfâșie
și când, setos de sânge, cu răgete demente,
cu colți rânjiți și gheare puternice,
de os,
adulmecându-și prada,
țâșnește fioros
în turma behăită de
biete sentimente!...

**POFTIȚI LA SPECTACOL!
POFTIȚI LA SPECTACOL!
ÎN FIECE NOAPTE
MAGNIFICA
UNICA
CIRCUSPARADA!**

ORIZONT VERTICAL

Lui Aurel Gh. Ardeleanu

Labirint de sticlă solară
tronson
orizont vertical
obsesiv mozaic spiralat
adevăr și visare
și cârțița
luminii buimacă negare
târându-și opacul
a fi
la tardiv

O, clepsidra memoriei –
ireversibil strop gangrenat
de nisip și
incisiv
bisturiul cocoarelor!

QUASIMODO

Bing-bang,
bing-bang!
trag de coada peștelui clopot
și peștele clopot e cocoașa mea
și coada peștelui-clopot îmi
biciuiește cocoașa.

Bang-bing,
bang-bing,
s-a înecat catedrala lui Quasi-
modo!

Și eu în turn,
și eu în turn,
Bing-bang,
bing-bang,
fur inelul lui Saturn
din ochiul bufnițelor
și îl potrivesc de plumb
la glezna unui golumb
care să vă aducă ne-
buna vestire că,
bang-bing,
bang-bing,
va fâta cocoașa lui Quasimodo.

TOAMNA LIVEZILOR

Toamna livezilor era bogată
dar tristă
roadele merilor pârguite și
eu, la umbra zidului de piatră, crescusem
drept
dar ascuns,
dar stingher,
cu-n singur fruct în creanga cea mai înaltă.

Și dimineața era răcoroasă dar proaspătă încă
și din asfaltul stropit de cisterna orașului
se ridica un abur apatic...

... Femeia venea din capătul străzii
și-antenele crengilor mele vibrau a căutare
și frunzele – pale timpane – foșneau
aiurite de pocnetul ritmic al tocului 'nalt

Oprită-n fața nicăierii
– infinit de aproape
absurd de departe –
femeia-și contempla inertă
incerta siluetă suplă
și chipul vag, de vis, în luciul

TANGAJ

Abur nostalgic
trâmbă de fum
tragic
miraj
zvârcolit de
tangaj
pe epave.
Și parcă de-acum
încetam să exist
și eram
nu eram
de parcă
eram
plutitoare
pe mare
o Parcă
Trist.

Dar
te ghiceam
te scrutam
te zăream
pământ al

căutărilor
grave.

Ave!

* * *

iris
biflex
convex
concav
suav
narcis
de vis
bolnav
dublat pilastru-n cerc albastru
un astru-adânc înalt un astru
zenit
catod
anod
nadir
ether
safir
fir
de mister
gând
țâșnit
către cer
infini

PLANETE GEMENE

Creierul meu
inima mea
sunt două planete – gemene.

Creierul meu
are două emisfere
miezul fierbinte
și – gemeni – poli înghețați.
El are continente multe
și multe pete albe pe hartă.

Inima mea
are – două și două –
continente – asemenea.

Fără creierul meu
zborul meu ar cădea
creierul meu
e văzduh
și aripă
gândului meu suitor.

Fără inima mea
curgerea mea ar seca:
 inima mea
 e izvor
 și e mare
sângelui meu visător.

 Creierul meu
 inima mea
gravitează în jurul aceluiași
astru –

LUMINĂ.

Uneori,
prin dreptul acestuia trece
geamănul său –

ÎNTUNERIC.

Atunci
 în creierul meu în inima mea
și noapte se face
 și frig
 și pustiu
și creierul meu va cădea
și inima mea va seca...
...Dar trece eclipsa
și se face

LUMINĂ
 din nou.

ATLAS

Pe grumaz

– Atlas –

îmi sprijin
lumea, de acum și-apoi,
între, gemeni, uneori – doi –

din care cresc, siameze,
(ascultând în paranteze,
gravă, zbaterea din piept),
două brațe:

stâng și drept;

două mâini ce, ridicate,
deschid cerului lăcate
și-i culeg în palme sorii
din livezile candorii.

OFELIA

În părul fecioarei-necate
peștii
dorm și visează.

Peștele mic: sunt Peștele Mare.
Peștele Mare: sunt Moartea Mică.
Moartea Mică: sunt Moartea Mare.
Moartea Mare: sunt Peștele Mic.

Peștele Mare înghite Peștele Mic.
Moartea Mică înghite Peștele Mare.
Moartea Mare înghite Moartea Mică.
Peștele Mic înghite Moartea Mare.

Dorm și visează
peștii
în păru-necatei fecioare.

În burta Peștelui Mic moare Peștele Mare.

Ofelia visează în burta peștilor.

RIME

POTOPUL DUPĂ NOE

Ce tot să te visez atât!
să meșteresc mai bine-o arcă
de-argint, cu parc și zooțarcă
la țărnul mării mohorât

pe care să te-aștept de parcă
-ai veni să mă cuprinzi de gât
la ceasul nopții, de urât,
cu braț fosforescent de Parcă.

În zori călări pe-un cal de mare
te-ai destrăma în depărtare;

un val de spasm mi te-ar aduce,
un spasm de val mi te-ar tot duce...

...Să ne iubim o noapte-n voie
și-apoi – potopul după Noe!...

AUTUMNALĂ

Am adunat în mine cu talerele mâinii
aromele podgoriilor coapte;
livada-n pârg, cu haruri și păcate,
ți-am năpădit-o lacom, să-ți pot culege sânii.

Iar tu din creanga brațelor brumate
ai aruncat învinsă scutul lunii
și, spart în țandări, ciutura fântânii,
din ochiul nopții-l scoase cu visele-necate...

... Ci numai vântul toamnei, de acum,
mai plânge devastatele-ți comori
și-un spasm uitat de dragoste postum

vibrând tristețea frunzei a foșnet de fiori,
se zbate-n agonia rănitelor culori

ALB ȘI NEGRU

Albul în știrbite dantelări de șoapte,
Negrul cer de spaimă-n ora de descântec;
Albul nins de floare, troienit pe pântec,
Negrul cuib de taină – luminiș în noapte.

*(– "Alb, cu aripă de înger,
Negru drac, cu corn de țap –
Albule, să-i vii de hac
Negrului, sub care sânger!) ...*

Albe văi de veghe, adormite-n cântec,
Negre ascunzișuri scurse-n văi de lapte;
Albe descompuneri de culori inapte,
Negre curcubee,-n somn, ce și le spintec.

*("Dracului să-i fii blestem,
Înger blând, sub care gem!) ...*

PREZENȚĂ

O vorbă doar și clipa desprinsă din arțar
își fulguiește zborul nostalgic a ninsoare
spre urma unui pas întipărită
în lutul reavăn, presimțind din nord

un vânt cu iz de ghețuri și absențe.
E-o presimțire tandră și ostilă,
pupila se dilată-n așteptare
și coaja nerăbdării de pe miez,

cu zgomot sec, pleznește în auzul
acum mai încordat spre nerostire.
E-o așteptare nu temută, sigur,
neliniștită însă, deși calmă,

a unui anotimp furat uitării,
înzăpezit pe buza unei stele,
când pustiirea – numai aparentă –
își populează spațiul cu prezent.

ȘI DACĂ

Și dacă te-aș întoarce începerii prinos
rupându-ți de pe umeri tăcerea de mătasă,
hlamidă boreală, sub care, nemiloasă,
ți-ai sfredelit aisbergul visării pân' la os,

și dacă ți-aș atinge ascunsului de jos
magnetic pol de taină, cuvântul prins în plasă,
topindu-ți nepăsarea mincinoasă
cu ochi de tuareg nesățios,

și dacă noaptea albă ți-aș pătrunde
cu dromaderii sângelui în tundre,

și dacă te-aș aduce-n deșertul meu – izvor
într-un total dezgheț, izbăvitor

Și dacă te-ar ajunge căutarea mea, săracă,
Și dacă te-aș cunoaște...

DAR OARBA DRAGOSTE?...

Dar oarba dragoste? Ce este
de nu o bâjbâire-n doi
spre cel care, ascuns de noi,
și geamăn și străin ne este?

Arzând pe rug de patimi, goi,
ne-aprindem stea în lumi celeste;
dar sclavi tiparelor aceste,
ne cere lutul înapoi.

Și astfel arderea fierbinte
se mistuie, cum s-a aprins,
lăsând în noi un dor învins

de zgura patimii ce minte
și spasmul zbaterii cumplite
al jumătății, ne-mplinite.

SĂ NE CUNOAȘTEM

Privesc prin ochiul înghețat –
sub pleopă mă inundă unda;
spre *dincolo* să-mi port osânda
la poarta tăinuită bat.

Bătrânul Lapsus mă privește –
duios adâncu-i mă absoarbe;
prin apele orbitei oarbe
te caut cu solzi de aur – pește.

Când însă cellalt ochi dezgheață
din ape-un duh se-nalță pur
și iar se face dimineață

și tu ești pasăre-n azur...
...Dar chiar de-ar fi să ne mai naștem
tot nu va fi să ne cunoaștem!

TĂCERE, DECI!

Marmura visează. Zic tăcere, deci!
Mlaștina hulpavă mai pofteste-o stea
care, nevrozată, sătulă de ea,
cu priviri bolnave, sub arcade reci,

cată de la catul nouă – nouăzeci
al zgârie-etherului de inimă rea,
geamăna cu dânsa cum sublim te-neci,
baletând pe boltă – lebadă de nea...

... Atunci, cu țipăt laș de disperare,
ea sparge țeasta pietrei ce visează
și, petrecută-n altă ipostază,

plonjează prin fereastra ideală
spre smârcu-n care, lebadă de smoală,
mai face-o piruetă și dispare...

PREFIGURARE

Această zbatere tremurătoare
în crengile castanului
și ziua ce se-anină
de limba ceasului din turn.
E o implozie mocnită
de nervi apatici în oglinzi
și-n trunchiul cast al așteptării
cu sevele întoarse în țărână.

Ce umbră se apleacă visătoare
sub clopotul amiezei cu sunet desfrunzit
și cine reîntoarcerea așteaptă în anotimpul alb
prefigurând fecund promisiunea
acelui înțeleș,
doar ochiului prea leneș, tăinuit?

E oare zbaterea tremurătoare
de teama unui înțeleș

PRIN LABIRINTUL ASTRELOR

Rătăcești prin labirintul astrelor pietrificate.

Apa

vă ajungea pe rând la glezne, la coapse,
la mijloc, la umeri. Pășeați înlănțuiți,
murmurând cuvinte de taină.

Când cerul vă ajunse în creștetul apelor
îngânără-ți o ultimă taină, sfârșiți. Apoi
te-ai surpat în abis spre o stea din
constelația Marelui Lapsus.

... În vreme ce el, nedeslușindu-ți chemarea
se pierdea către steaua din cerul advers.
Centaurul mării necheza în adânc

scuturându-și pe cer coada în chip de cometă.

MARELE LAPSUS

MARELE LAPSUS

Iată, acum rătăcesc prin stufărișul cuvintelor
din bălțile Marelui Lapsus.

Uneori, câte-o pală rece de vânt, venită din
malul cellalt, șuieră-n trestii, le-ncearcă, le-ndoaie,
și inima mea se-nfioară, și-un glas cunoscut, ce mă
cere, ce-l caut, îmi pătrunde în creier.

Eu știu, mamă:tu mă vei lepăda, în curând,
pe apele-afunde și negre și trebuie, de aceea, să-mi
împletesc, negreșit, din trestia cuvintelor – leagăn,
să pot să plutesc laolaltă cu geamănul meu regăsit,
când mă vei lepăda, mamă, pe apele negre și-
afunde.

Va fi bine, atunci!

Gemeni,

vom pluti pe apele mari
către larg
(fiindcă, nu,
n-am să vreau să trec
vreodată, *dincolo*:
lasă-l să crape de ciudă
că nu-i plătesc vamă,
bătrânul!).

Vom pluti,
vom pluti,
și vom ajunge-n sfârșit, pe
Marea cea Mare...

... Și, înfășați în stranie floră marină,
ne-om lăsa legănați pe brațe de val,
spre Insula
încă de nimeni știută...

...Și depuși de flux
pe plaja-nsorită,
vom aștepta
lupoica...
...Și ea va veni să ne-alăpteze
din țâțele-i dureroase
pentru ca noi

să creștem,
să creștem,
numai cu visele noastre
sub cer
și fără povara
memoriei sfârșitului...
... Și va fi bine!...

Mamă, eu știu: clipa regăsirii din urmă e,
undeva, pe aproape, și trebuie, de aceea, să
mă grăbesc, să nu mă aflu clipa nepregătit.
Și, iată, acum rătăcesc pe malul de-aici al
Marelui Lapsus, să aleg și să tai trestia
cuvintelor, cea mai mlădie și dreaptă.

... Mai târziu, va veni
să ne-nfizeze
păstorul
și noi, mai departe,
vom crește,
vom crește,
fără a ne-ntreba
cine suntem?
de unde venim?
încotro ne-ndreptăm?

... până-ntr-o zi
când unul
din gemeni
va râvni să depună dintâi
piatră la temelia *altei Cetăți*.

După care
– o vreme –
vom rămâne
din nou
singuri
singuri...

POSTFAȚĂ

Precum în destule cazuri prin anii '70-'80, receptarea tardiv apărutului volum de debut (*Cellalt geamăn*, 1972) al lui Traian Dorgoșan nu a fost privată de o anume indecizie – și, așijderi, reticență –, a receptării critice „la zi” (și chiar de mai târziu): aceasta luând în seamă fie un dat biografic ce, pitoresc fiind, de nu cumva și, în îmbâcseala de precepte a vremii, provocator, era menit, oricum, să marginalizeze, – fie o, de tot vizibilă și-aceasta, canonică soli-citare a unor mituri și a simbolurilor mari, de adăugat unei apropieri, pentru mulți, nu mai puțin suspecte, de ermetica, intelectualizanta, ludica poezie a lui Ion Barbu, și ea de-abia ieșită, în anii cu pricina, de sub obroc. Neprimitor precum pentru mulți alții, contextul poeziei deceniului șapte, căruia poemele lui Traian Dorgoșan îi aparțin prin elaborare și prezență revuistică – se dovedea, o dată în plus, restrictiv pentru receptarea unei structuri și de aliniat, fie și formal, plutoanelor de literatori aflați în grațiile oficialității. Situație ce avea să se vădească și-n felul în care-a apărut cea

de a doua carte a liricului (*Lacrimă albastră*¹, 1979): rău alcătuită și chiar deformată, cu, în prim plan, destule texte oarecare, mascând, astfel, poeme ce vor fi dat de bănuț, atunci, prin ostentația afișării unei dispoziții temperamentale deloc sensibile la norme, la convenții.

Confesiv lucid, în *Cellalt geamă*, în stanțe de o distincție clasică, patetic nu o dată, după cum și: ironic, autoironic, truculent, trădând plăcerea disimulării, bravând sincer în numele iluziilor și fascinațiilor poeziei, cu o temeritate – și teatralitate – a gesturilor consemnată de istoria boemei literare, Traian Dorgoșan se dovedea, și-n ceea ce avea mai reușit volumul *Lacrimă albastră*, un ludic care-și îngrijea pogonul de sublimități, un sentimental și un caligraf de referințe clasiciste, livrești, un liric, altminteri, disputat de solicitări mai dificil de adus la același numitor. Versuri cu un real accent dramatic, consemnând, deloc convențional, un sentiment, să-i zicem, al „detressei”, stând alături de altele, ironice, polemice, sarcastice, chiar, iscate de contemplarea detașată, altieră, cumva, a lucrurilor, – de autoflagelări și plângeri villonești, de paradări funambulești ori de, pe cât a fost posibil de reținut în pagina tipărită, (mai) negre viziuni clădite din compulsiile baudelairiene: „Ce flăcări sterpe-mi pârjoliră anii / jertfii pe rugul demonului meu / în

¹ Volum ce-avea să fie și ultimul, pentru destulă vreme

mine claustrat – precum un zeu / în beciu-n care
chițcăie guzganii. // Târșindu-mi crucea între EU și
Eu / – tâlhari ce-mi jecmăniră gologanii – / se
bucură să văză golgotanii // cum răstignește
stârvu-mi de ateu. // Dar vine, vai, și clipa ce mă
cere / mai vrednic sângelui de mac / prelins din
rana dornică de leac // a frunții-ncoronate cu
durere... // ... Și viața-mi irosită în deșert / și de-aș
putea, pe mine, să mă iert!” (*Să mă iert*).

E, fără îndoială, în astfel de stanțe, ceva mai mult și
ceva mai puțin decât o „poezie de sentiment”,
iscată din resorturi afective, temperamentale. Fapt
surprinzător pentru amatorii de documentare lirice,
Traian Dorgoșan este înainte de toate un rafinat,
pentru care sentențiozitatea unor
al imaginilor, nu rămân un scop în sine.
Elocvente, nu mai puțin, pentru spiritul ce-i
tutelează versurile, prețiozitatea unei metafore,
„studiul” epigramatic de cuvinte:

„Peștele mic: sunt Peștele Mare.
Peștele Mare: sunt Moartea Mică.
Moartea Mică: sunt Moartea Mare.
Moartea Mare: sunt Peștele Mic.

Peștele Mare înghite Peștele Mic.
Moartea Mică înghite Peștele Mare.
Moartea Mare înghite Moartea Mică
Peștele Mic înghite Moartea Mare.

Dorm și visează
peștii
în păru-necatei fecioare.

În burta Peștelui Mic moare Peștele Mare.”

(Ofelia)

parafrazele ironice și potrivirile grafice documentează, la nevoie, asupra a ceea ce am putea denumi „manierismul” poeziei, structura modernă a acesteia.

LUCIAN ALEXIU

CUPRINS

STATUIA DE IVORIU

Joc
Să mă iert
Adio, Sancho!
E noaptea sfetnic bun
Tărâm absurd
Bătrânul demon
Bacco Via
Privighetoarea mută
Poezia
Vultùrul Alb
Statuia de ivoriu

CIRCUSPARADA

Circusparada
Orizont vertical
Quasimodo
Toamna livezilor
Tangaj

* * * (iris)
Planete gemene
Atlas
Ofelia

RIME

Potopul după Noe
Autumnală
Alb și Negru
Prezență
Și dacă
Dar oarba dragoste?
Să ne cunoaștem
Tăcere, deci!
Prefigurare
Prin labirintul astrelor

MARELE LAPSUS

Marele Lapsus

Postfață

Tipărit la IMPRIMERIA MIRTON
Str. Samuil Micu 7
TIMIȘOARA
ROMÂNIA